

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

KONSTITUZIONALISMO IRAULTZAILEAREN SORRERA ETA ZABALKETA:

- **Liberalismoaren mugimendua eta iraultza burgesak** (Eskubideen aldarrikapen modernoak)
- **Estamentuzko sistema batetik** (pribilegioetan oinarrituta) **klase sozialetan antolatutako egitura batera** (berdintasunaren bila, baina ezberdintasun ekonomikoak mantentzen dira)
- **Kapitalismoaren garapena**
- **Estatu absolutistatik, Estatu liberalera**
- **Estatu liberala, estatu minimoa edo gutxienezko estatua: gizarte harreman pribatuak babestea** (Eskubide indibidualak, askatasuna eta jabegoa bermatzea legegintzaren bidez)

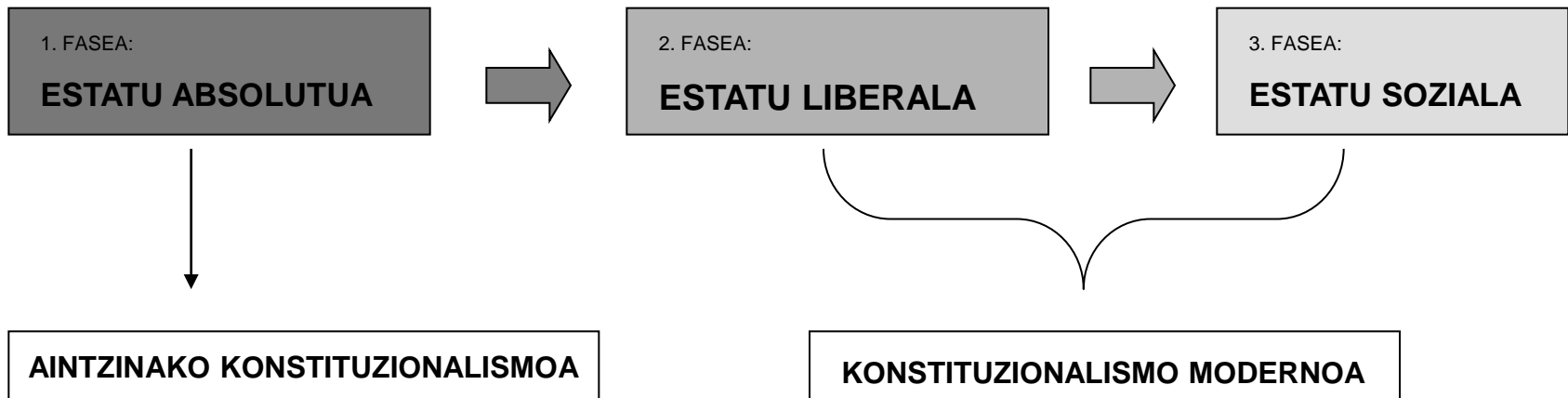
2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU MODERNOTIK ESTATU LIBERALERA:

- **ESTATU AURREKO EREDUAK:**

- Ekialdeko inperioak
- Greziako Polis-a
- Erromako Civitas
- Erdi aroko egitura politikoa

- **ESTATUAREN BILAKAERA:**

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU MODERNOTIK ESTATU LIBERALERA: Konstituzioa, dokumentu politiko izatetik arau juridiko izatera

KONSTITUZIOA, DOKUMENTU POLITIKO BEZALA:

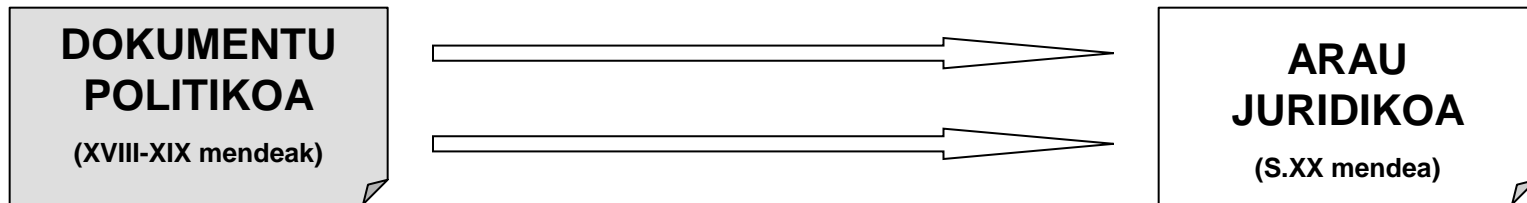
- Konstituzio denak hainbat printzipio eta baloretan oinarritzen dira
- Konstituzioak gizartearen egiturak eraiki eta eratuko ditu
- Ideologia bat du: liberal-bermatzailea
- Hortaz, dokumentu politikoak direla esan daiteke. Baina, arau juridiko mailara iristea litzateke helburua

KONSTITUZIOA, ARAU JURIDIKO BEZALA:

- Edukin berezia:
 - Estatuko botereen eraketa
 - Oinarrizko Eskubide eta askatasunen aldarrikapen eta bermea
- Superlegalitate edo nagusitasun formala:**
 - Konstituzioaren erreformarako zurruntasuna
 - Lex superior edo *norma normarum*
- Superlegalitate materiala:**
 - Parametro araukor nagusia
 - Erakunde eta prozedura babesleen existentzia

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

**ESTATU MODERNOTIK ESTATU LIBERALERA:
Konstituzioa, dokumentu politiko izatetik
arau juridiko izatera**

Bilakaera ez da uniformea:

EEBB:

- 1787 Konstituzioa.
- 1803 urtetik aurrera aldaketak: Marbury vs Madison. EEBB Auzitegi Goreneko Marshall epailea

EUROPA:

- Ingalaterra eta Frantziako iraultza liberalen arteko ezberdintasunak
- XX. menderarte ez da ematen dokumentu politiko izatetik arau juridiko izaterako pausoa

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU MODERNOTIK ESTATU LIBERALERA: Konstituzioa, dokumentu politiko izatetik arau juridiko izatera

INGALATERRAKO KONSTITUZIONALISMOA

EZAUGARRIAK:

- Ez dago idatzizko Konstituzioa (Konstituzio ebolutiboa)
- “Common Law” tradizioa eta botere banaketa “Check & Balances”
- Legebiltzarraren subiranotasuna

Bilakaera:

- Karta Magna (1215): Errege boterearen mugaketa
- 2 Gatazka: a) Errege/Legebiltzarra subiranotasun nazionalaren gainean; b) Errege/auzitegiak: Epaileak herritarren eskubideak defendatu behar dituzte
- Iraultza Gloriosa (1688) + “Bill of Rights” onspena (1689): Legegilearen nagusitasuna
- Sufragio Unibertsal (1928)

EE.BBetako KONSTITUZIONALISMOA

EZAUGARRIAK:

- Giza homogeneitatea + Erregearen eza
- Sistema federala + Errepublikak presidentzialista
- “Check and Balances” eta ingalaterrakol “Common Law”en eragina
- Subiranotasunaren jabea: Herria
- Konstituzioaren nagusitasuna: “Judicial review of legislation” edo legeen konstituzionalitatearen kontrola

BILAKAERA:

- Kolonien independentzia: Independentziaren Aldarrikapena (1776) + Konstituzioa (1787) + “Bill of Rights” (1791)
- Marbury vs Madison epaia 1803

FRANTZIAKO KONSTITUZIONALISMOA

EZAUGARRIAK:

- Estatu absolutoa (XVI-XVII) = Zuzenbidearen subiranotasuna vs Erregearen subiranotasuna
- Ezin den ordezkatu subiranotasuna = Herri subiranotasuna eta botere eratuen gaineko mesfidantza
- Legearen nagusitasuna = Borondate orokorraren isladapena (Parlamentuaren subiranotasuna)
- Botereen banaketa = arazo teknikoa
- Botere exekutibo indartsua eta Botere judiziala lege inperioaren menpe

BILAKAERA:

- Iraultza Frantsea Gizon eta Herritarren Eskubideen Aldarrikapena (1789)
- Frantziako Konstituzioa (1791) eta ezegonkortasun konstituzionala

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU MODERNOTIK ESTATU LIBERALERA: Konstituzioa, dokumentu politiko izatetik arau juridiko izatera

EE.BBetako SISTEMA KONSTITUZIONALA (S.XIX):

- Konstituzioen nagusitasun materiala (antolaketa politikoaz gain, oinarritzko eskubideak berme konstituzionala dute)
- Konstituzioaren Nagusitasuna: Konstituzioa arau nagusia da eta epaileak eta auzitegiak legeen konstituzionalitatea kontrolatzen dute
- Epaile eta auzitegiak eskubideen interpretatzaileak dira. Epailea, legegilearengandik independente.
- Jabego eskubidearen oinarritutako erregimena: (sufragioaren mugak)
- Eredu errepublikanoaren preferentzia
- Konstituzio bakarra emendakin bidez aldatu daitekeena
- Jurisdikzio Konstituzional difusoa

EUROPAKO SISTEMA KONSTITUZIONALA (S. XIX):

- Ez dago Konstituzioen Nagusitasun materiala: (antolaketa politikoaren erregulazioa; eta eskubideak izendatzen ditu berme konstituzionalik gabe)
- Legearen zentralitatea: "Legea" garrantzi handien duen araua da parlamentuak ekoizten baitu. Konstituzioa beste edozein arau bezala kontsideratzen da
- Eskubideak legegilearen bitartez interpretatzen dira. Legegilea da Konstituzioa interpretatzen duena, eta epailea legegilearen lanari lotuta dago.
- Izaera oligarkikoa duten eraentzak edo erregimenak (sufragioaren mugak)
- Monarkia konstituzionalaren lehentasuna
- Testu kontserbadore eta progresista tartekatzen dira (sub. banatua eta sub. nazionala)
- Ez dago legeen konstituzionalitatearen kontrola

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU LIBERALAREN AURRESUPOSTU JURIDIKO-POLITIKOAK:

- 1) BERDINTASUNAREN PRINTZIPIOA:** Pertsona guztiek eskubide eta eginbehar berdinak dituzte eta legearen aurrean guztiak berdinak dira.
 - Berdintasun juridiko-formala ez berdintasun materiala
 - Berdintasun juridiko erlatiboa (sufragio unibertsalaren eskubidea kanpoan gelditzen zen)

- 2) ASKATASUNA ETA ESKUBIDE INDIBIDUALAK:** Ikuspegi bikoitza
 - **Eskubide pribatu edo negatiboak** (Estatuak sartzerik ez dauka pertsonen erlazio pribatuetan, eta askatasun eremu hori eskubide pribatuen bidez gauzatzen da)
 - **Eskubide publiko edo positiboak** (Pertsonaren eremu publikoaren eskubide politikoak)

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU LIBERALAREN AURRESUPOSTU JURIDIKO-POLITIKOAK:

3) ZUZENBIDE ESTATUA:

Zer da Zuzenbide Estatua?:

- < Hiritarrak eta Estatuaren organuak arau juridikoaz loturik azaltzen den Estatua
- < Boterea ez da diskrezionala (Legalitate printzipioa: aurretik onetsi diren legeetan oinarritu behar da)
- < Zuzenbide Estatuaren izatearen arrazoia: Hiritarra babestea Estatuaren organuen arbitrariotasunetik

Zuzenbide Estatuaren Ezaugarriak:

< Lege Inperioaren printzipioa:

- Legea, Estatuko beste ekintza guztien gainetik egon behar da
- Hierarkia printzipioaren indarra

< Botere Banaketaren Printzipioa:

- Boterea ez da kontzentratu behar
- Botereen arteko oreka sistema

< Administrazioaren legalitatea:

- Administrazioak aurretik baietsitako legeen arabara jokatu behar du
- Administrazioaren erregimen juridiko bat egon behar da

< Oinarrizko eskubide eta askatasunen bermea:

- Estatuak gizabanakoaren eskubideen bermea ziurtatu behar du
- Estatu liberalean eskubideen bermea partziala izango da

2. IKASGAIA: ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ESTATU LIBERALETIK, ESTATU SOZIALERAKO BILAKAERA:

- Mugimendu demokratikoa: Estatu liberalaren porrota
- Estatuaren abstenzionismoaren ereduaren bukaera: gizarte industrial modernoak eskakizun berriak ditu
- I Mundu Gerra eta II Mundu Gerra: Estatu liberalak ez ditu bermatzen estatuen arteko harreman baketsuak
- Estatu liberalaren krisiaren aurrean hiru Estatu mota azalduko dira: ESTATU FASZISTA, ESTATU SOZIALISTA eta ESTATU SOZIALA
- ESTATU SOZIALA ZUZENBIDE ESTATUA DA: Estatu liberalaren krisia gainditzeko erreforma bezala

2. IKASGAIA:

ESTATU MODERNOA ESTATU KONSTITUZIONAL BEZALA

ZUZENBIDE ESTATU SOZIALAREN EZAUGARRIAK

1) Liberalismoaren kritika eta berraztertzea:

- Estatu abstentzionistaren aurrean Estatu interbentzionista
- Gizartearen ongizatea lortzeko Estatuak neurri sozialak eta ekonomikoak hartuko ditu

2)Estatuaren eta gizartearen arteko hartueman estuak: Estatuak gizarte erregulatzaile bezala

3)Estatu Sozialaren “balore eta nahiak”: Estatu liberalaren eskubideak materializatzea

- Estatuaren zeregina, gizabanakoari gutxieneko bizimodu maila ematea
- Jabego indibiduala ez dela sakratua
- Segurtasun formalak, segurtasun materialetaz lagunduak joan behar dira

4) Estatu banatzailea: Estatuaren helburua ezberdintasunak gutxitu eta bizimodu maila igotea

5) Estatu Soziala Zuzenbide Estatua da:

- Estatu Soziala, Zuzenbide Estatu Demokratikoa da
- Eskubide klasikoaz gain, orain, eskubide ekonomikoak eta sozialak emango dira
- Botere exekutiboaren indartzea
- Legalitate kontrola indartzen da eta konstituzionalitate kontrola sortu eta garatzen da